

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săses), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”. (Baia-mare), „Avrigeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”. (Arpașul-inf), „Bereșana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de ostr.” (reuniune), (Sălăște), „Câmpiana”, „Cârțișoreana”, „Ciarcotana”, „Chiorana”, „Chisetelana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geozeana”, „Gloria”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Însoțire de credit”, (Veștem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”. (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Sălăște), „Iorumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”. (Sebeșul-săses), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercățana”, „Sîlvania”, „Soimșana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Sicaua”, „Târnavăana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul”, (Iășnad), „Zărândeana”, „Zlăgneana”.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiu unu cm² câte 10 aieri.

În preajma noilor alcătuirii.

Se susține că ultima adunare generală a „Solidarității” — prin alcătuirile ce a hotărât să pună la cale — este un moment de mare însemnătate în viața economică a poporului nostru. Recunoaștem și noi, dar ne permitem a adăuga, că numai atunci, dacă va succeda ca alcătuirile proiectate să se întrupeze în mod corăspunzător și folositor scopurilor înalte economice, ce se au în vedere. Cu alte cuvinte dacă va succeda, ca banca de asigurare să devină instituțiunea de folos obștesc, ce se așteaptă; dacă prin acțiunea pentru organizarea economică a poporului nostru pe baza principiului de însoțire se va regenera întreaga noastră activitate pe terenul producției și circulației avutului nostru și dacă biroul de informațiune va aduce foloase reale și binesimțite creditului și întreprinderilor românești.

Intrebarea deci este: succede-va sau ba, ca alcătuirile proiectate să se întrupeze în conglăsuire și să servească cu adevărat scopurile economice, ce se urmăresc? Dacă va succeda, viața noastră economică va face un pas înainte în dezvoltarea și consolidarea ei, iar dacă nu, ne vom alege nu numai cu o acțiune zădărnicită, dar totodată — și aci va fi adevărata calamitate — cu o dovadă tristă a incapacității noastre de alcătuire.

Mărturisim aceasta cu toată hotărârea, pentru că direcțiunea „Solidarității” și-a dat

bine samă de răspunderea cea mare, ce a luat-o asupra-și, prin aceea că a provocat hotărârile relativ la cele trei alcătuirii, amintite mai sus. Ea a înțeles, că nu e de demnitatea instituțiunii, ce o reprezintă, a provoca niște hotărâri, cari să poată rămâneă litere moarte. Și ea știe că nouă nu ne e permis a face numai încercăr, ci hotărârile noastre trebuie prefăcute în fapte temeinice și durabile. Tocmai de aceea propunerile sale și-le-a făcut numai după lungi și amănunțite studii și debateri și numai după ce s'a convins că condițiunile primordiale economice și financiare pentru intruparea instituțiilor proiectate există și că deci acestea se pot realiză.

Da, dar direcțiunea „Solidarității” a fost în clar și cu aceea, că aceste condițiuni economice și financiare sunt numai materialul brut de acțiune, care trebuie prelucrat, folosit și exploatat prin factorii chemați a coopera la alcătuirea și susținerea instituțiilor proiectate. Ori, acești factori sunt pe de o parte aceia, cari vor conduce lucrările, dela cari se va pretinde o voință și energie de fier, și pe de altă parte, publicul nostru mare, dela care se pretinde pricepere, bunăvoință și un graiu de însuflețire chiar. Acești doi factori trebuie să se sprijinească și întregască reciproc, dacă e vorba ca rezultatele lor să fie folositoare. Indată ce unul din acești factori va rămâneă în nelucrare ori nu va participa în măsură suficientă la acțiune, încercarea și efortările celuilalt rămân zadarnice. Rezultă dar, că, dacă condițiunile economice

și financiare necesare alcătuirilor proiectate există, succesul sau nesuccesul acestor alcătuirii atârnă exclusiv dela felul cum cei doi factori de cari vorbim vor ști să se sprijinească și întregească în acțiunea lor.

Conducerea lucrărilor de alcătuire o vor avea desigur bărbați designați de direcțiunea „Solidarității” și adecă astfel de bărbați, cari sunt convinși de putința și succesul acțiunii de întreprins. Ei vor solicita concursul publicului mare dela care dacă se așteaptă pricepere, bunăvoință și însuflețire e de lipsă să-i dăm prilej să cunoască și să se convingă însuș de puterea de viață și de folosul nețăgăduit al alcătuirilor pentru care-l chemăm. Tocmai de aceea socotim, că avem datorința ca acum, în preajma alcătuirilor proiectate, să mai revenim odată asupra lor, să le explicăm și deslușim, pe sama publicului mare, din toate punctele de vedere.

Să le luăm pe rând.

I.

Cea dintâi dintre alcătuirile proiectate este *banca de asigurare*. Relativ la acest obiect, direcțiunea „Solidarității” a publicat un raport confidențial, care, credem, e destul de bine cunoscut și care arată și dovedește rând pe rând că avem toate condițiunile necesare pentru întemeierea și susținerea unei bănci de asigurare. Astfel se arată și dovedește, că am avea teren de activitate, că s'ar afla contingent suficient de afaceri și că am dispune atât de forțele materiale, cât și de cele intelectuale de care e lipsă pentru a fonda și desvoltă o bancă de asigurare. Afară de aceasta, direcțiunea „Solidarității” a mai pregătit un raport în chestia băncii de asigurare, care raport se va publica în curând și în care se arată că orice nedumerire prin care s'ar trage la îndoială succesul sau rentabilitatea proiectatei întreprinderi — e nebazată. Rapoartele acestea au avut darul să convingă pe mulți de putința înființării, susținerii și rentabilității societății de asigurare. Și ca dovadă avem mulțime de epistole de aderență dela fruntașii vieții noastre publice din toate părțile locuite de Români, prin care declară că cred cu tărie în reușita întreprinderii, căreia îi și pun în vedere tot sprijinul lor.

Și cu tot dreptul.

Rapoartele direcțiunii „Solidarității” — dacă e vorba să repetăm aci, pentru cei ce nu le-au putut ceti în întregime, părțile lor principale — arată și dovedese:

1. că atât relațiile noastre de avere, de care trebuie să ne îngrijim cât și situația no-

astră socială, devenită dificilă prin profesiunile libere, ce suntem siliți a ocupa, ne impune instituțiunea asigurărilor ca o necesitate economică și socială de prima ordine;

2. că necesitatea de a ne educa economiceste poporul, precum și datorința de a administra noi și pentru noi acele zeci și sute de mii de coroane, ce le plătim an de an, ca premii de asigurări societăților străine, ne impun instituțiunea asigurărilor ca o condiție sine qua non a activității și organizației noastre social-economice;

3. că pe baza datelor statistice absolute sigure, pe teritoriul locuit de Români, aceștia au — fără școli și biserici și fără paușalele economice — circa 6—700 de milioane coroane capital asigurat în ramura focului, din care dacă s'ar izbuti să se acvizeze pentru viitoarea întreprindere numai jumătate, acest contingent i-ar asigura existența și prosperarea, dat fiind că destule alte societăți există și se desvoltă chiar și cu contingent de asigurări și mai redus;

4. că cu toată starea începătoare în care se află la poporul nostru asigurările asupra vieții, chiar și în acest ram, — întrucât viitoarea întreprindere l-ar cultiva — s'ar putea face o astfel de producțiune încât — pe lângă o chibzuită politică de reasigurări — să-i asigure putința de a lucra cu succes și cu folos;

5. că cu astfel de contingente de afaceri, chiar dacă întreprinderea ar lucra cu premii după împrejurări reduse și chiar dacă ar întimpină pagubele, după statistică, cele mai urcate, după ce prin însaș organizația ce o va avea, cheltuielile de administrație îi vor fi mai mici ca la alte societăți similare, rentabilitatea îi va fi asigurată;

6. că capitalul social de lipsă, pe lângă o modestă participare a publicului mare, s'ar putea asigura fără greutate prin băncile aparținătoare „Solidarității” și anume în proporția capitalului lor de acții, în care caz ar reveni pentru fiecare 100 de mii capital social, o participare de circa 4000 cor. la capitalul băncii de asigurare;

7. că avem puteri bine pregătite atât pentru tehnica, cât și pentru matematica afacerilor de asigurări, cum sunt funcționari cu praxă îndelungată și câțiva profesori români cari s'au calificat special în matematica de asigurare;

8. că o societate de asigurare din România s'a arătat gata a admite 2—3 tineri în birourile sale pentru a se pregăti în tehnica afacerilor de asigurări și că nici o mare

societate indigenă nu e străină de aceasta idee;

9. că prin organizația noastră de bancă, prin faptul că băncile noastre vor reprezenta pretutindenea întreprinderea de asigurare proiectată, aceasta câștigă o bază materială și morală cum altă societate până acum n'a avut;

10. că bărbați de specialitate străini de neamul nostru, foarte bine apreciați în cercurile financiare, studiind baza pe care vom noi să punem viitoarea bancă de asigurare, cum și rapoartele direcțiunii „Solidarității“ relative la acest obiect, au declarat că întreprinderea noastră va avea un bun și mănos viitor și că combinațiunile făcute de direcțiunea „Solidarității“ asupra prospectelor de rentabilitate a viitoarei întreprinderi, în fapt, vor fi cu mult mai favorabile decât s'a contemplat; un fapt acesta pe care de altcunum îl dovedește și împrejurarea de toți cunoscută, că băncile noastre de ex. azi — când nu se ocupă în mod sistematic cu acuiziția de asigurări — plătesc ca premii de asigurare pentru edificii hipotecate la ele peste 80 mii de cor. fără ca să aibă anual pagube nici măcar 10% a premiilor plătite;

11. că concluziunile ce le fac unii, prin simple analogii cu societățile, cari nu și-au putut afirmă existența, cumcă întreprinderea proiectată nu va succeda, sunt nebazate, deoarece praxa a dovedit și toți specialiștii confirmă, că nesuccesele la societățile de asigurare au fost provocate aproape exclusiv prin conducătorii nepricepuți și ușuratici ai acelor și că din contră acolo unde conducerea a fost pricepută și serioasă societățile de asigurare — chiar și între împrejurări grele de concurență — au putut exista și prospera, și în fine

12. că, ca o dovadă cumcă baza pe care direcțiunea „Solidarității“ s'a pus în contemplarea societății de asigurare e bună și că studiile, ce le-a făcut relativ la acest obiect prezintă destulă garanție de reușită, e faptul că cercuri financiare străine de neamul nostru, cari nu urmăresc câștiguri materiale — cum sunt de ex. Slovaci, — bucuroși ar intra cu noi în o acțiune comună în scopul înființării unui institut de asigurare, care să-și extindă activitatea și asupra altor ținuturi și neamuri decât cum e proiectat.

Aceste sunt în liniamente generale bazele pe care se întemeiază propunerea direcțiunii „Solidarității“ de a se înființa un institut de asigurare cu concursul material și moral al băncilor însoțite. Natural, aci s'au

înșirat numai constatările unor stări, cari însă în rapoartele direcțiunii „Solidarității“ s'au motivat amănunțit, motivare care fie din cauza extensiunii, fie din cauza naturii ei adeseori de caracter intim, nu se poate reproduce în cadrele acestor articoli. Nădăduim însă că publicul nostru mare și din puținul expus mai sus se va convinge că stăm în fața unei chestiuni conștientos studiată, pentru care iau toată răspunderea aceia, cari vor pași ca fundatori. Și credem că și fundatorii vor fi astfel de persoane în cari — chiar dacă n'ar fi nici unul dintre momentele de siguranță înșirate — publicul nostru își poate pune toată încrederea. Dar apoi, dacă chiar din toate considerațiunile de până aci, n'am luă nici una în samă, ci am privi simplu faptul, că băncile noastre mari, în urma decisului adus de adunarea generală a „Solidarității“ — vor trebui să participe la fondare în măsura și cu sumele cele mai mari, întrebăm noi, nu e aceasta o garanție a seriozității acțiunii în care intrăm? Și nu e oare aceasta și o garanție și cu privire la aceea cum că aceste bănci se vor și interesa și-și vor da tot concursul ca societatea să prospereze? Credem, că da!

Și tocmai din aceste motive publicul nostru va trebui să aibă toată încrederea și toată bunăvoința față de acțiunea ce se pornește. El va trebui să fie conștiu de seriozitatea chestiunii și să-i dea sprijinul cu toată tăria, cu însufletire chiar, dacă trebuie, pentrucă oricât ar fi de salutară instituțiunea ce se proiectează a se fondă, ca toate lucrurile în lume, va avea și ea contrarii și dușmanii săi. Aci vor fi de pildă aceia, cari cred că prin noua instituțiune interesele lor vor fi jignite și aci vor fi și acele ambițiuni deșarte, cari văzându-se ignorate cu aspirațiunile lor de interes personal, vor căută să îngreuneze acțiunea celor ce vor luă asupra-le sarcina de a întrupa ideea. Adevărat că străduințele acestor nesocotiți nu vor fi durabile și ele vor rămâne străduinți zadarnice, însă până ce lumea s'ar convinge de aceasta, ei pot ține multe puteri bune în rezervă și nelucrare. Dar pentruca aceasta să nu se întâmple, rugăm cu toată insistența la acest loc, că oricine ar avea vre-o nedumerire, vre-o neliniște, ori vre-o informațiune de cerut să se adreseze cu toată încrederea la biroul „Solidarității“, care stă la dispoziția oricui cu lămuriri și sfaturi. În chipul acesta chestiunea se poate clarifica pentru ori și cine și acțiunea noastră se va urmă fără greutate. Atunci, natura!, pe lângă conducătorii acțiunii de fondare, va coopera și pu-

blicul nostru mare ca factor deplin lămurit asupra acțiunii, la care participă. Atunci succesul întreprinderii va fi asigurat.

City.

Astfel se numește cartierul central, inima Londrei, unde se concentrează toate fibrele comerțului și ale finanțelor, unde se dăpână și se realizează zilnic afaceri de sute și sute de milioane, de miliarde chiar. În „City”, în această cetate, respective metropolă a comerțului și a finanțelor se află concentrate toate casele comerciale mai de seamă, toate băncile mai mari în frunte cu Bank of England, toate birourile și casele de comision, în fine toate instituțiile, cari stau direct sau indirect în strânsă legătură cu comerțul și cu lumea financiară internă și externă.

E interesant a cunoaște procesul de dezvoltare al acestui centru comercial, nu numai în orașul Londra, ci în general.

În fiecare comună sau orașel se află câte un loc anumit unde locuitorii atât din loc, sau în ultimul caz și din împrejurime, se adună și-și dăpână daraverile lor de schimb sau tranzacțiunile de vânzare și cumpărare. La început lumea s'a întâlnit în târg, mai târziu s'a așezat cu locuința în jurul târgului sau pieții. În fine în orașele mari, unde nu mai mergea treaba cu șetrii și cu corturi sub cerul liber, — comercianții, bancherii, etc. au început a-și deschide prăvălii și birouri permanente, natural în casele din jurul târgului sau pieții.

Astfel rând pe rând o parte a locuitorilor din centru au fost împinși în stradele mai laterale sau spre periferie, din cauza, că un bancher sau comerciant este în stare a plăti pentru același local și un preț de 2—3 sau 4 ori mai mare, decât un simplu muritor, care a folosit odăile respective ca locuință privată. Comerciantul socotește chiria ce o plătește în prețul de vânzare al mărfurilor, va să zică își plătește regia din partea consumenților, — o persoană privată însă nu o poate face aceasta. Pentru că o urcare a chiriei înseamnă o reducere a veniturilor sale.

Putem lua ca regulă naturală la dezvoltarea orașelor mai mari, că îndată ce procesul de creștere a ajuns un anumit grad, o anumită limită, locuitorii din centru tot mai mult se retrag sau sunt direct împinși spre periferie. Cu toată despopularea centrului, pieții ca atare i-se păstrează locul și numele de onoare, natural, nu cum a fost contemplată piața la început, ca târg, ci în sensul mai larg al cuvântului.

Teritoriul pieții se lărgeste în toate unghiurile, tehnica circulației se ameliorează, se îmbunătățește și perfecționează. Din dughene se fac prăvălii. Acestea se dezvoltă cu timpul până ce ajung case comerciale cu circulație respectabilă, enormă chiar. Sunt case comerciale, cari au 4500 de vânzători și vânzătoare, a căror locale se află în palate cu câte 4—5 etaje și a căror revirement se urcă până la 100 de milioane marce anual. Amintesc firmele Tietz, Wertheim, etc. din Berlin.

În vecinătatea acestor case se așează grossiști. Pentru ușurarea circulației și a publicului toate stabilimentele acestea comerciale și împreună cu ele cele financiare se concentrează într'un focalar anumit. Publicul tot mai mult este împins din locuințele sale, căci parte nu mai e în stare a suportă urcarea chi-

riei din partea proprietarilor, parte caută cartiere mai puțin sgomotoase și mai libere de praf și fum.

Cartierele dela periferie sunt legate cu centrul prin linii de tranvai, omnibuse, autobuse, trăsuri, etc. Crescând circulația pe strade tot mai mult și fiind parte periclitat publicul pedestru, parte pentru dăpănarea mai rapidă a circulației, se construiesc linii de tranvai și tren subterane, sau pe viaducte. Și în aceeași măsură în care tramvaiul cu cai e scos din circulație din partea celui electric, iar trăsurile din partea automobilelor și omnibuselor, în aceeași măsură crește larma și circulația se concentrează spre centru, de unde tot mai multă lume este respinsă spre periferie.

Acest proces al dezvoltării așa numitului centru comercial, „City”, are din punct de vedere economic o însemnătate extraordinară. Fără acest focalar ar fi imposibilă realizarea veniturilor uriașe din partea societăților de tramvaie, trenuri locale, omnibuse, etc. Are apoi o influință foarte mare asupra dezvoltării prețului terenului, precum și a realităților atât în centru, cât și la periferie. Natural posesorii caselor din stradele principale de circulație profită primo loco. Aceștia caută a-și închiria casele exclusiv la comercianți, sau alți gheșeftari, căpătând chirii mai grase. De altă parte crescând circulația în centru, crește și prețul caselor și al terenului. Case noi se zidesc apoi, primo loco cu considerare la localuri de prăvălii, birouri, etc. și prin aceasta tot mai mulți oameni privați sunt respinși spre periferie. Aci încep deci să se zidească case noi de locuit, cari se constituiesc în strade, în urma cărui fapt crește și în părțile acestea afară de oraș, prețul terenurilor. Se întâmplă însă și aceea, că cristalizându-se în decursul timpului centrul, focalarul comercial, în unele părți din „City” să scadă prețul realităților și al terenului de zidit. Aceasta își are explicația în următorul fapt: În decursul timpului circulația și comunicația s'a dezvoltat pe unele strade mai prielnice așezate, pe care continuă a se dăpână și în viitor. Această cristalizare este în detrimentul stradelor laterale, poate mai înguste sau costis așezate pe vâna principală de comunicație. Afară de aceea contribuie la scăderea prețului realităților și aceea, că o parte din public rând pe rând își părăsește benevol locuința de până aci, retrăgându-se în cartierele mai noi, mai la aer și la liniște. Proprietarul trebuie să scadă chiria de vrea să mai capete chiriași, iar reducându-se venitele, se reduce coeficientul capitalizării, ergo scade și prețul realității dimpreună cu al terenului de zidit. Cu timpul rămân să locuiască în central comercial în parte preponderantă numai astfel de persoane, cari sunt legate de diferite împrejurări, sau de prăvăliile lor etc., precum și aceia, cari nu pot să plătească chiria ce li-se cere în cartierele mai noi pentru locuințele zidite cu mai mult lux și confort.

Ar fi foarte interesant a examina en detail acest proces de dezvoltare economic.

Să vedem acum dezvoltarea popoarelor și a orașelor în unele țări mai mari din vestul Europei.

Poporațiunea Franței a crescut între anii 1801—1901 în raport ca 100 : 144. Ce privește orașele cu peste 100,000, numărul acelorora s'a înmulțit cu 100 : 800.

Mai bătoare la ochi este dezvoltarea populației în Germania, a cărei locuitori scăzuseră la cifra de 12 mil. în urma războiului de 30 de ani, iar după revoluția franceză eră cam 16 mil. Aici s'a înmulțit populațiunea între anii 1816—1905 ca 100 : 244. În anul 1816 singur orașele Hamburg și Berlin aveau

peste 100,000 locuitori, care cifră face cam $1\frac{1}{4}\%$ a populației Germaniei de atunci. În 1905 au fost în Germania deja 41 orașe mari, a căror locuitori făceau 19% din cifra totală a populației ei.

Relativ Londra și Parisul au crescut mai puțin în decursul secolului trecut. Cifra locuitorilor Parisului a crescut de $5\frac{1}{2}$ ori, a Londrei de abia 6 ori, iar a Berlinului de $13\frac{1}{2}$ ori, decât cum a fost la începutul secolului trecut. La tot cazul, nu trebuie perdut din vedere, că Londra era în 1801 deja de 5 ori, iar Parisul de 3 ori mai mare decât Berlinul.

Mai curând, cam pe la mijlocul secolului al XIX-lea s'a dezvoltat centrul „City” în Londra, de unde își ia și numele. Asemenea de timpuriu s'a dezvoltat și în Paris. Cam prin anii 1870 s'a dezvoltat centrul comercial în Berlin și Lipsca, prin anii 80 la Hamburg, Breslau și München, iar în fine la Frankfurt a/M. prin anii 90 a secolului trecut.

Prin cristalizarea acestui focal comercial, centrul singuraticelor orașe mai mari a perdut cam următoarea populație: Londra peste 300,000, Parisul 170,000, Berlinul 160,000, Hamburg fără Altopa 43 000, Lipsca 26,600, Dresda 20,600, Breslau 18,500, München 16,000, Frankfurt a/M. circa 11,000.

Londra avea la 1901 dimpreună cu suburbiile învecinate mai apropiate aproape 6 milioane locuitori. Cifra acestora a crescut în decursul sec. al XIX-lea în raport ca 100 : 472. Insa cifra locuitorilor districtelor învecinate mai depărtate, aparținătoare la Londra-mare a crescut ca 100 : 860.

În Londra se observă mai eclatant influența dezvoltării, respective cristalizării districtului comercial „City” asupra părților centrale și mai vechi ale orașului. Toate acelea părți au perdut între anii 1801—1896 câte $81-98\frac{1}{2}\%$ din populația lor. Foarte instructive și interesante sunt următoarele cifre: conform unui recensământ făcut în 27 Aprilie 1891, locuiau în cartierul comercial 37,702 persoane, — în decursul oarelor de birou erau însă prezente 301,384, dintre cari 29,520 de șefi și 272,000 personalul de serviciu. În 4 Maiu 1891 s'a constatat, că în decurs de 24 de ore au trecut spre „City” pe jos, cu trăsura, trenul, vaporul, sau cu alt vehicul 1.186 094 persoane. Circulația cea mai mare a pasanților a ajuns culmea cu 132 835 între oarele 8—9 dimineața. Circulația cea mai mare de trăsuri între 10—11 cu cifra enormă de 7.860.

Parisul-mare avea la 1801 rotund 610,000 locuitori, — în anul 1902 însă 3.450,000. „City” parisian se extinde împrejurul următoarelor bulevarde: Boulevard des Capucines, Boulevard des Italiens și Boulevard de l'Opéra. Cuprinde un areal de cca 200 Ha. cu cca 100,000 locuitori. Nu este nici pe departe așa despopulat ca „City” londonez. În mare parte contribuie la aceasta faptul, că aici sunt bulevardele cele mai frumoase și populate, precum și edificiile cele mai multe cu câte 6—8 etaje.

Berlinul mare și-a înmulțit populația în decursul secolului al XIX. ca 100 : 1365. În această cifră nu sunt luate în combinație mai multe suburbii mai depărtate. „City” berlinez încă numără cca 100.000 locuitori. Districtul Friedrichswerder, care cade în raionul acesta, a perdut între anii 1864—1900 circa $51\frac{1}{2}\%$ din populația sa.

Berlinul-mare a atins deja cifra de 2 milioane.

Regret, că n'am la îndemână datele necesare la cea mai tinără metropolă comercială-financiară universală: New-York.

(Brünn).

Virgiliu V. Bontescu.

Băncile noastre pentru victimele catastrofei din Bănat.

Pentru victimele potopului din Caraș-Severin au mai intrat la Cassa „Solidarității” următoarele contribuiri, pe cari le cuităm totodată:

Transport din Nrul trecut	K	2,568
„Brădelel”, Orlat	„	100
„Cassa de păstrare”, Mercurea	„	50
„Zlăgneana”, Zlagna	„	100
Total	K	2,818

Rugăm on. noastre institute de bani și cercurile grupate în jurul lor, pe d-nii membrii din direcțiune, din comitetele de supraveghiere și pe d-nii funcționari, ca întru cât nu au contribuit deja la vre-o altă listă să binevoiască a-și trimite ofertele la Cassa însoțirii noastre, pentru a completă suma de sus la o sumă mai corăspunzătoare capitalului, ce reprezintă băncile noastre.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea

Sibiu, 21 Iulie 1910.

Situația pieții financiare internaționale dela ultimo lunie s'a ameliorat în continuu. Adevărat că ne aflăm încă în așa numitul sezon mort, de vară, înainte campaniei de bucate, care în cel mai apropiat timp se va ivi în piață cu cereri.

Rezerva de bilete a Băncii engleze a crescut cu 2.2 milioane funți sterling. Banca imperială germană nu numai a scos din circulațiune întreg contingentul de note supus la dare de 149.6 milioane M., ci și-a mai adunat și o rezervă de 43.9 milioane M., iar stockul de aur l-a sporit cu 44.7 milioane M. Discountul particular a scăzut la 3% .

Banca noastră de emisiune încă a încheiat la 15 crt. un sumar mulțămitor, deși a avut de satisfăcut mai ales în Viena cereri destul de considerabile. Imprumuturile au scăzut cu 80.1 milioane K, aurul cu 1.5 milioane K, iar biletele în circulațiune cu 43.6 milioane K. Rezerva de bilete a crescut la 77.7 milioane K, dar e mai mică decât la aceeaș perioadă din anul trecut cu 147.6 milioane K.

CRONICA.

Rugare. Cu începerea noului semestru adresăm on. noștri abonenți restanțieri rugarea să binevoiască a se îngriji de plata resp. înoirea abonamentului.

Asemenea rugăm on. noastre institute de bani, cărora li-s'a trimes «Cheia pentru calcularea intereselor» să binevoiască a ne transpune bagatelul preț à 50 fil. exemplarul, ev. a ne retrimite exemplarele primite.

Școala comercială superioară română din Brașov. Extragem din „Anuarul” acestei școale pe anul școlar 1909/910, anul al XLI-lea de existență, următoarele date:

Personalul didactic a fost compus din un director-profesor ordinar definitiv, 9 profesori ordinari definitivi și un catechet.

Numărul elevilor, cari au frecventat școala în anul 1909/910 a fost 95, în cl. I. 36, în cl. II. 33 și în cl. III. 26 elevi; aceștia au fost după religie 85 gr.-or., 8 gr.-cat., 1 ev. lut. și 1 israelit; după naționalitate 94 Români și un italian. După ocupațiunea părinților cei 95 de frecvenți ai școalei com. au fost: 32 fii de intelectuali, 13 fii de comercianți independenți, 6 fii de industriași independenți, 29 fii de agronomi, 4 fii de privațiști și 11 fii de părinți de alte categorii.

Baza primirii elevilor în cl. I com. a fost: 14 din gimnaziu, 12 din școala reală, 8 din școala civilă și 2 repetenți. După locuința părinților au fost 15 din Brașov, 74 din țară și 6 din străinătate. Dintre cei 74 elevi din țară au fost cei mai mulți, 25 din comitatul Brașovului, 16 din comitatul Sibiiului, 12 din com. Hunedoarei, 10 din com. Făgărașului, 6 din comit. Caraș Severin, 5 din com. Aradului, 4 din com. Treiscaune, 3 din com. Clujului, 2 din com. Târnava mică și câte unul din comitatele: Bihor, Bistrița-Năsăud, Sătmar, Târnava mare, Timiș și Torontal; în fine 6 din România. După clasificare elevii se impart cum urmează: 14 cu nota generală „foarte bine”, 23 cu „bine”, 44 cu „suficient”, 9 cu „nesuficient” din un obiect, 8 cu „nesuficient” din 2 obiecte și 3 cu nesuficient din mai multe obiecte.

Rezultatul examenului de maturitate dela finele anului școlastic a fost următorul:

Candidați au fost 34, dintre cari au fost declarați maturi cu „foarte bine” 2 candidați, cu „bine” 5, cu „suficient” 16, repetază în Septembrie a. c. din câte un obiect 6, din câte două obiecte 1, amânat din cauză de boală 1, și respinși pe un an 3 candidați. Cu ceice au depus examenul de maturitate în Septembrie și Decembrie 1909 au fost provăzuți cu atestat de maturitate în total 28 de absolvenți, față de 22 în anul precedent, deci cu 6 mai mulți.

Chestiunea fuziunii „Dunărenii” din Cubin cu „Luceafărul” din Vârșeț. Precum ni se comunică din parte bine informată și deamna de credință, știrea adusă de noi în numărul nostru ultim privitoare la fuziunea „Dunărenii” cu „Luceafărul” — știre primită de altcum din cercurile „Luceafărului” — nu este intru toate exactă.

Fuziunea cu „Luceafărul”, cu toată deciziunea adusă în acest senz de o consfătuire a unui grup de acționari ai „Dunărenii” încă nu este definitiv hotărâtă; asupra acestei chestiuni va avea să-și spună cuvântul hotărâtor *adunarea generală* a „Dunărenii” convocată pe 29 crt. Aceasta este chemată a decide dacă este a se face fuziunea, și cu „Luceafărul” sau cu alt institut?

Cursuri pentru funcționarii de bancă. „Asociația regicolară a institutelor de bani” din capitală aranjează în vara aceasta mai multe cursuri ambulante pentru funcționarii de bancă în diferite orașe ale Ungariei. În Transilvania se va ține un astfel de curs în *Murășoșorheiu* și anuma între 7—15 August a. c. În program sunt luate conferințe asupra următoarelor obiecte: Contabilitate uniformă și com-

punerea bilanțului; Chestiunea băncii de emisiune; organizația băncilor de emisiune din străinătate; politica băncii de emisiune etc.; Plățile în numărare; Creditul agricol, cu deosebită considerare la relațiile economice din Ardeal; Creditul industrial; Despre cec și circulația în Clearing; Cartea funduară; Cassele de păstrare comunale etc.; afară de aceasta se va aranja și discuții asupra tuturor chestiilor economice de actualitate.

Taxa pentru participare la curs este K 20 de persoană; terminul de anunțare a fost 20 crt., dar credem că se mai pot face și acum anunțări.

*

„Absolvenții școalelor comerciale” este titlul unui articol temeinic apărut în fruntea numărului ultim al sorei „Munca” din Sebeșul-săsesc. în care tinerii absolvenți Români ai școalelor comerciale sunt indemnati a îmbrățișa mai mult ca pânăcum cariera comercială.

Ar fi de dorit ca bunele indemnuri și îndrumări, ce le dă „Munca” să aște baremi în parte răsune la tinerii absolvenți ai școalelor comerciale ca astfel cu timpul să ne putem și noi forma o clasă de comercianți precepători și bine cualificați, cari azi ne lipsesc încă aproape cu desăvârșire.

*

Convenția comercială cu România. Noua Cameră ungară a început să se ocupe de convenția comercială încheiată între Austro-Ungaria și România. Deocamdată chestia a fost discutată și adoptată în comisiunile economică și financiară a Camerei și este sigur că și camera o va vota fără modificări.

*

„Ustredni banka ceskych sporitelen” (*Banca centrală a casselor de păstrare boeme*) și-a publicat ca și în anii precedenți și în anul acesta raportul anual și bilanțul pe anul 1909 în limba română. Conform acestui raport bilanțul anului 1909, al VII-lea an de gestiune, arată active totale de K 375.609,680, un venit brut de K 3.503,499 și un profit net de K 1.081,770, ceace corăspunde unei rentabilități de 8.65%. Pozițiile principale ale bilanțului sunt: R-messe și devise K 69.648,615, Corespondenți (Active) K 68.815,865, Corespondenți (Pasive) K 117.168,981 Capital social K 15 milioane, Depuneri spre fructificare K 27.226,726, Rezervele, incl. cel de garanție și de amortizare al oblig. pupilare se cifrează cu K 585,191.

*

Exportul României în 1909. Direcțiunea generală a statisticei din ministerul finanțelor a comunicat datele provizorii privitoare la exportul României în 1909.

După datele menționate, exportul României din anul trecut, față cu exportul făcut în 1903 și 1907, se prezintă astfel:

În 1909 s'a exportat 3.279,254 tone în valoare de 465.056,619 lei; în 1908 s'a exportat 2.822,729 în valoare de 379.430,871 lei, și în 1907 s'a exportat 4 milioane 199,963 tone în valoare de 564.113,631 lei.

Rezultă că exportul în 1909 este superior celui din 1908, dar inferior celui din 1907

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Școalei comerciale superioare gr.-or. române din Brașov pe anul **XLI** al existenței sale. Anul școlar 1909—1910 publicat de *Arșeniu Vlaicu*, director. Brașov. Tipografia Ciurcu et Comp. 1910.

Az Erdélyi Szászok mezőgazdasága (Agricoltura la Sașii din Ardeal) cu 68 de tablouri în text de *Enesei Dorner Béla*. Győr. Pannonia Könyvnyomda. 1910. Prețul K 8.

Posta Redacțiunii.

Dlui A. C. la A. în S. Conform legii, venitul de interes al fondului de rezervă nu se poate detrage din câștig. Aceasta a enunțat-o și judec. adm. financ. în mai multe rânduri: sub 4911/885, Nr. 573/886 și Nr. 562/886. Deci contarea separată a intereselor de rezervă n'are nici un rost interesele acestea neîfiind scutite de dare.

S u m a r.

În preajma noielor alcătuirii. — City. — Băncile noastre pentru victimele catastrofei din Bănat. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronica*: Rugare, Școala comercială superioară română din Brașov, Chestiunea fuziunii „Dunărenii” din Cubin cu Luceafărul din Vârșet, Cursuri pentru funcționarii de bancă, „Absolvenții școalelor comerciale”, Convenția comercială cu România, „Ustredni banka ceskey sporitelen”, Exportul României în 1939. — *Bibliografie*: Anuarul școalei comerciale superioare gr.-or. rom. române din Brașov, *Az Erdélyi Szászok mezőgazdasága*. — Poșta redacțiunii.

Contabil-corespondent,

serios și muncitor, care cunoaște perfect limba germană, și eventual și limba franceză, caută „**Plugarul**”, societate anonimă română pe acțiuni în **Craiova** (România). Salar lunar 300 Lei, plus cheltuelile de transport. Informațiuni mai amănunțite dă numita societate.

Nr. 131 (3—3)

„LUNCANA”,

instituit financiar, societate pe acții în Marghita (comitatul Bihor).

Telefon Nr. 20. Capital societar K 150,000.

Și-a început cu 1 Iulie n. a. crt. activitatea.

Se ocupă cu toate operațiunile de bancă.

Acoardă impr. cambiale cu cavenți, hip., de cont-curent, lombard etc.

Primește depuneri cu 5 și 5½%, după mărimea sumei și durata depunerii.

După depunerile instituțiilor culturale dă 6%.

Darea după interese o plătește institutul.

Nr. 133 (3—3)

Direcțiunea.

„MUGURUL”,

însoțire economică-comercială în Elisabetopole.

CONCURS.

„*Mugurul*”, însoțire economică-comercială din Elisabetopol, publică concurs pentru ocuparea unui post de **contabil**

Salar anual K 1,400.

Dela recurenți să cere să fi absolvat vre-o școală comercială superioară și să dovedească cu atestat dela vre-o întreprindere comercială, că au praxă de contabilitate. Cei cari pe lângă limba română posed și limba maghiară și germană și au praxă în comerțul cu produse agricole vor fi preferiți.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată au să se înainteze până cel mult în 15 August st. n. 1910.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Elisabetopol, (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.), 20 Iulie st. n. 1910.

Nr. 140 [1—3]

Direcțiunea.

„**VIITORUL**”, instituit de credit și econ. în Ocna-Sibiului.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „*Viitorul*”, societate pe acții în Ocna-Sibiului (*Vizakna*) publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **contabil**.

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate.

2. Să poseadă pe lângă limba maternă cel puțin limba maghiară în scris și vorbire.

Salar anual K 1200 și tantiema statutară.

Cererile au să se înainteze cel mult până în 15 August st. n. 1910 la direcțiune.

Cei cu praxă vor fi preferiți.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

După un an de probă urmează definitivarea.

Ocna, la 12 Iulie 1910.

Nr. 136 [2—3]

Direcțiunea.

„**GRĂNIȚERUL**”, instituit de credit în H.-Dobra.

CONCURS.

La institutul de credit și economii „*Grănițerul*” în H.-Dobra este de ocupat **un post de funcționar**.

Reflectanții la acest post au să dovedească că au absolvat vre-o școală comercială superioară și că posed perfect limba germană, atât în vorbire cât și în scris.

Ofertele cu arătarea pretensiunilor de salar sunt a se înainta direcțiunii până în 23 Iulie st. n.

H.-Dobra, la 8 Iulie st. n. 1910.

Nr. 135 (2—2)

Direcțiunea.

„MUNTEANA”, cassă de păstrare, societate pe acțiuni în Corneareva.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai cassei de păstrare societate pe acțiuni „Munteana” din Corneareva se convoacă la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va țineă Duminecă în 14 August st. n. a. c. la orele 2 p. m. în localitatea școalei comunale din loc, cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Raportul direcțiunii și al Comitetului de supraveghiere despre agendele anului de gestiune expirat și aprobarea bilanțului.*
2. *Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii profitului curat.*
3. *Alegerea a 2 membrii în direcțiune conform §. 16 din statute.*
4. *Abegerea a 2 membrii în Comitetul de supraveghiere.* 141 (1-1)
5. *Alegerea membrilor de lipsă în Comitet.*
6. *Propuneri (§. 11 din statute).*
7. *Exmiterea a 2 acționari pentru autenticarea protocolului.*

Direcțiunea.

P. T. Domnii acționari, cari dorese a participa la adunare cu vot decisiv, în persoană sau prin plenipotențiat sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual plenipotențele până în 10 August st. n. a. c. oarele 12 a. m. la cassa institutului.

Contul Bilanțului.

Activa.	K	f	Pasiva.	K	f
Cassa în număr	11	854·01	Capital de acții	80,000	—
Cambii de bancă	335,672	—	Fond de rezervă	13,559	44
Dintre aceste cu acop. hipot. 149.640—			Depuneri spre fructificare	94,305	63
Hârtii de valoare	4,415	—	Fond cultural	74	62
Bon la dif. institute	7,821	30	Fondul dubioaselor	600	—
Mobilier	1,170	86	Reescompt	155,859	—
Div. conturi debitoare	429	—	Dividende neridicate	283	87
Interese transit. de reescompt	799	22	Dare după interese de dep.	223	67
			Interese transit. anticip.	5,322	74
			Profit curat	11,932	42
	362,161	39		362,161	39

Contul Profit și Pierdere.

Perderi.	K	f	Venite.	K	f
Interese după depuneri	4,190	09	Interese de cambii	37,848	55
Dare după int. de depuneri	425	87	„ după efecte	113	79
Dare de stat și comunală	3,072	39	Proviziuni	69	85
Interese de reescont	11,669	80	Profit transpus	447	73
Salare	4,190	06			
Spese	1,042	90			
Chirie	360	—			
Cassa de asig. a muncitorilor	140	48			
Descriere din mobilier	130	09			
Dotarea fondului de rezervă	1,325	82			
Profit curat	11,932	42			
	38,479	92		38,479	92

Kornyaréva, la 30 Iunie 1910.

Ioan Grozăvescu m. p., dir. executiv.

George Belcota m. p., contabil.

Direcțiunea:

Ioșef Weil m. p.

Constantin Burdea m. p.,

Petru Cristescu m. p.

Consilier autic, cavalier al ord. Francisc Ioșif, pres. com. de avere, dep. dietal ect.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și confrontându-le cu registrele societății le-am aflat în deplină ordine.

Eduard Bastius m. p.

Petru Borțun m. p.

Carl Schwab m. p.

Nistor Cernescu m. p.

Grigore Vasilescu m. p.